Komission tiedonanto 23.7.2019:

EU:n toimien tehostaminen maailman metsien suojelemiseksi ja ennallistamiseksi

11.10. 2019

Tatu Torniainen
maa- ja metsätalousministeriö

Tavoitteet ja soveltamisala

- Tavoite on suojella ja lisätä maailman metsäpinta-alaa sekä edistää metsien kestävää hoitoa ja käyttöä.
- Vastaa voimassa olevia EU:n kansainvälisiä sitoumuksia ja EU:n tavoitetta pysäyttää maailmanlaajuinen metsäkato vuoteen 2030 mennessä.
- Toimet ja tavoitteet perustuvat mm. EU:n metsästrategiaan, biodiversiteettistrategiaan, 7. ympäristöohjelmaan sekä EU:n visio ilmastoneutraalista taloudesta 2050 mennessä (”Puhdas maapallo kaikille”).
- Kumppanuuteen perustuvaa toimintamalli: yhteistyö tuottaja- ja kuluttajamaiden sekä yksityissektorin ja kansalaisyhteiskunnan kanssa.

Maailman metsien tilasta

- Metsät peittävät 30 % maapinta-alasta. Metsissä elää 80 % lajeista. Metsät tarjoavat elinkeinon ja tuloja noin 25 % väestöstä. Niihin liittyy kulttuurisia, sosiaalisia ja hengellisiä arvoja ja ne edustavat suurta osaa alueesta, jossa alkuperäiskansat ovat perinteisesti eläneet.
- Metsillä on tärkeä tehtävä ilmastonmuutoksen torjumisessa.
- Vuosina 1990–2016 hävitettiin 1,3 milj. km² metsää (= 4 x Suomen pinta-ala).
- Metsäkato on biodiversiteetin heikkenemisen pääasiallinen syy. Maankäytöstä ja maankäytön muuttumisesta (lähinnä metsäkato) aiheutuvat päästöt ovat 2. suurin ilmastonmuutoksen aiheuttaja; 12 % kaikista khk-päästöistä.
- EU:ssa metsäpinta-ala on kasvanut viime vuosikymmeninä. Metsäkato jatkuu huolestuttavalla vauhdilla erityisesti trooppisilla alueilla.

➢ **Metsien suojelua ja kestävää käyttöä ei voida varmistaa nykyisillä politiikoilla**.

Metsäkadon vaikutukset kestävän kehityksen tavoitteisiin

1 Lisääntynyt haavoittuvuus äärimmäisissä säätiloissa

2 Sademäärän ja viljelykasvien pölyttäjien väheneminen

3 Metsäpaloista johtuvat hengityselinsairaudet

6 Vesivarojen kestämätön hallinta

8 Kestämätön talouskasvu ja ihmisarvoisten työpaikkojen puute

10 Tuloerot

12 Kestämättömät kulutus- ja tuotantomallit

13 CO_2-päästöt

15 Luonnon monimuotoisuuden väheneminen

Metsäkadon ja metsien tilan heikkenemisen aiheuttajat (*drivers*)

- **Väestön kasvu** -> lisääntyvä ruoan, rehun, bioenergian, puun ja muiden hyödykkeiden kulutus sekä matala tuottavuus ja resurssitehokkuus aiheuttavat maankäyttöön liittyviä paineita ja vaarantavat metsien säilymisen.
- **Suorat aiheuttajat:** n. 80 % maapallon metsäkadosta johtuu **maatalouteen** käytettävien maa-alueiden laajenemisesta. Myös *kaupunkialueiden laajeneminen, infrastruktuurin kehittyminen ja kaivostoiminta* aiheuttavat metsäkatoa.
- **Epäsuorat tekijät:** Järkevien toimintatapojen (esim. kokonaisvaltainen maankäytön suunnittelu, selkeät maanomistus- ja käyttöoikeudet) puute, heikko hallinto ja lainsäädännön täytäntöönpanon puutteellisuus, laiton toiminta sekä kestävään metsänhoitoon kohdistuvien investointien puute.
- **Metsien tilan heikkenemistä** on vaikeampi mitata määrällisesti. Suoriin aiheuttajiin kuuluvat kestämätön metsävarojen hyödyntäminen esim. kotitalouksien polttopuuna ja luonnonilmiöt (kuivuus, palot, tuholaiset). Vuonna 2030 arviolta 2,8 mrd ihmistä on riippuvaisia puusta polttoaineena (nyt n. 2 mrd).
- **EU:n kulutus** on noin 10 % koko maailman osuudesta tarkasteltaessa kokonaisloppukulutuksen aiheuttamaa metsäkatoa. EU:hun tuodaan useita tuotteita, kuten **palmuöljyä, lihaa, soijaa, kaakaota, maissia, puuta ja kumia**, myös jalostettuina tuotteina tai palveluina.

EU globaalina tiennäyttäjänä

- **Yhtä ainoaa ratkaisua ei ole**, kullekin alueelle on löydettävä omat ratkaisunsa. EU ei voi yksinään kääntää suuntausta, vaan sen on oltava osa maailmanlaajuista liittoumaa. EU on jo solminut muiden maiden kanssa **kumppanuus**suhteita.
- **Metsäkatoa koskeva tiedonanto v. 2008**: Maapallon metsäkato pysäytetään v. 2030 mennessä ja trooppisten metsien bruttokato rajoitetaan puoleen v. 2020 mennessä.
- **FLEGT-toimintaohjelma 2003, puutavara-asetus 2010** estämään laittoman puun tulo EU-markkinoille.
- EU:n **vapaakauppasopimuksissa** on kauppaa ja kestävää kehitystä koskevat luvut: ympäristönsuojelua, ilmastonmuutosta, biologista monimuotoisuutta ja metsiä koskevat sitovat määräykset.
- EU:n pitkän aikavälin **visio ilmastoneutraalista** taloudesta 2050 mennessä (”Puhdas maapallo kaikille”):
  - Maankäyttösektorin, ml. metsien luontaisen **nielun kasvattaminen** on ratkaisevan tärkeää ilmastonmuutoksen torjunnan kannalta.
  - RED2-direktiivissä sitovat **kestävyyskriteerit**, kohteena EU:ssa käytettyjen biopolttoaineiden aiheuttamat suorat vaikutukset maankäyttöön.
- **Kehityspolitiikka ja -yhteistyö,** keskeisenä tavoitteena köyhyyden poistaminen ja vihreään talouteen siirtyminen.
- **Kuluttajien tietoisuuden** lisääminen, kannustaminen kestäviin ratkaisuihin.
- **Kestävä metsätalous, metsitys ja heikentyneiden metsien ennallistaminen** todettu tehokkaiksi toimiksi metsäkadon pysäyttämiseen.

Viisi toimenpidealuetta

Metsäkadon ja metsien tilan heikkenemisen vastaisten EU-toimien tehostamien

1. **Pienennetään EU:n kulutukseen liittyvää maankäytön jalanjälkeä** ja edistetään sellaisista toimitusketjuista peräisin olevien tuotteiden kulutusta, jotka eivät aiheuta metsäkatoa.
2. **Tehdään tuottajamaiden kanssa yhteistyötä**, jonka tavoitteena on vähentää metsiin kohdistuvia paineita ja varmistaa, ettei EU:n kehitysyhteistyö aiheuta metsäkatoa.
3. **Vahvistetaan kansainvälistä yhteistyötä**, jolla pysäytetään metsäkato ja metsien tilojen heikkeneminen ja edistetään metsien ennallistamista.
4. **Suunnataan rahoitusta uudelleen** kestävämmän maankäytön tukemiseen.
5. **Tuetaan** metsiä ja maataloushyödykkeiden tuotantoketjuja koskevien **tietojen saatavuutta ja laatua sekä tutkimusta ja innovointia**.

Komission esittämät jatkoaskeleet

- Metsäkonferenssi, helmikuu 2020
- Sidosryhmäfoorumin perustaminen
- EU observatorion perustaminen
- EU:n kysyntään kohdistuvan lainsäädännön- ja muiden toimien arviointi

Suomen kanta tiedonannon käsittelyyn
(e-kirje ja perusmuistio MMM2019-00349, 9.9.2019)

- Suomi on huolissaan maailmanlaajuisesta metsäkadosta sekä metsien tilan heikkenemisen vaikutuksista. Suomi on sitoutunut maailmanlaajuisen metsäkadon ehkäisyyn ja metsien kestävään hoitoon ja käyttöön, eli kestävään metsätalouteen, sekä metsien suojeluun. Suomi korostaa, että tiedonannossa esitetyt tavoitteet ovat yhdenmukaisia mm. Agenda 2030 kestävän kehityksen tavoitteiden sekä ilmastonmuutoksen hillintää ja luonnon monimuotoisuuden turvaamista koskevien tavoitteiden kanssa.
- Suomi yhtyy tiedonannossa esitettyyn näkemykseen siitä, että edellä mainittujen tavoitteiden saavuttaminen vaatii kokonaisvaltaista tarkastelua sekä lisätoimia.

Suomen kanta tiedonannon käsittelyyn II
(e-kirje ja perusmuistio MMM2019-00349, 9.9.2019)

- **Suomi pitää tiedonannossa esitettyjä toimenpidealueita tarkoituksenmukaisina.** Esitettyjen toimenpiteiden osalta tarvitaan vielä **jatkotarkasteluita**, joissa arvioidaan muun muassa eri toimintamahdollisuuksien ja toimien vaikuttavuutta, EU:n ja jäsenmaiden roolia toimeenpanossa, monenkeskiseen YK-yhteistyöhön pohjautuvaa toimintaa sekä kehitysmaiden metsäkadosta aiheutuvien päästöjen hillitsemiseen tähtäävää REDD+ -toimintaa. Lisäksi pidetään tarpeellisena tarkastella tiedonannon toimenpiteiden **johdonmukaisuutta** suhteessa muihin EU:n metsiin ja maataloustuotteiden tuotannon laillisuuteen ja kestävyyteen kohdistuviin politiikkoihin. Suomen näkemyksen mukaan tiedonanto täydentää **EU:n metsästrategian** toimia kansainvälisen toimintaympäristön osalta.
- Suomi yhtyy tiedonannossa esitettyyn näkemykseen metsien tilan heikkenemisen todentamisen vaikeudesta sekä **tieteellisen tiedon** lisäämisen ja uusimman teknologian hyödyntämisen tarpeellisuudesta. Suomi korostaa huomion kiinnittämistä ja **rahoituksen suuntaamista** erityisesti metsien kestävän hoidon ja käytön mukaan lukien suojelun, peltometsäviljelyn, ennallistamisen sekä puuttomien alueiden metsittämisen lisäämiseen. Suomi korostaa **hyvää hallintoa** mukaan lukien selkeät maanomistussuhteet, laaja-alaista eri sidosryhmien osallistumista sekä alkuperäiskansojen ja paikallisyhteisöjen oikeuksiin ja sukupuolten tasa-arvoon liittyvien näkökulmien liittymäkohtia asian käsittelyyn ja toimeenpanoon.

Jatkotoimet Suomen pj-kaudella

- Suomen tavoitteena on laatia puheenjohtajakaudellaan neuvoston päätelmät tiedonannossa kuvattujen toimenpiteiden tehokkaan toimeenpanon turvaamiseksi
- Neuvoston päätelmien avulla on mahdollista tukea ja ohjata tiedonannossa esitettyjen toimenpiteiden toimeenpanoa
- Päätelmien käsittelystä vastaa neuvoston metsätaloustyöryhmä. Lisäksi tiedonanto esitellään myös muissa asiantuntijaryhmissä (mm. maatalous, kehitysyhteistyö, ympäristö).
    - Metsätyöryhmän kokoukset ovat tämän asiakohdan osalta avoimia muiden työryhmien edustajille.
- Käsittely maatalousneuvostossa 14.-15.10. (sekä ympäristöneuvostossa 4.10. tiedotusasiakohtana)

Kiitos!

Maa- ja metsätalousministeriö